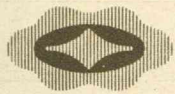

Eerste Jaargang

:: No. 17 ::

:: 10 Cent. ::

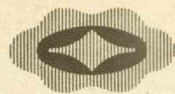
PANORAMA

Geïllustreerd Weekblad.

Uitgave van A. W. Sijthoff's Uitgevers-Maatschappij, Leiden.

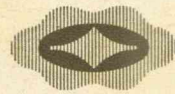
:: Bureaux voor Redactie en Administratie: Doezastraat 1, Telefoonnummer 1. ::

:: 22 October ::

:: 1913. ::

20 Centiemen.

Uit de Redactiekamer.

VAN ALLERLEI BEDOELING.

AAR heeft zich een merkwaardig feit voorgedaan in een onzer groote steden. Er is een nieuw bioscoop-theater geopend, een zoogenaamde keurbioscoop, op welker programs een commissie van ingezetenen toezicht zal houden en reeds houdt. De gedachte die daarbij voorzif is dezelfde die reeds enkele gemeenten des

lands er toe gebracht heeft om verordeningen in het leven te roepen, bij welke de toegang tot bioscopeschouwburgen voor kinderen aan bepaalde regelen is gebonden. Het is dezelfde gedachte die bij de jongste wijziging onzer strafwet de aanleiding was tot het strafbaar stellen van zoodanige uitstallingen aan den openbaren weg, als geschikt konden heeten om de zinnelijkheid der jeugd te prikkelen.

Voor de goede bedoeling om kinderen te beschermen tegen de besmetting van het sensationeele en het seksueele, moet iedereen gevoelen die het wel meent met de jeugd.

Maar nu heeft zich — gelijk wij zeiden — het geval voorgedaan dat de onder toezicht staande keurbioscoop, opende met een film, die „sentimenteel-militair” betiteld was en een deel van den Duitsch-Franschen oorlog schetste. Dit gaf natuurlijk moord en doodslag op het witte laken en men zou zoo zeggen — men heeft het trouwens gezegd — dat die keuze niet heel gelukkig was. Want indien men de verontschuldiging zou willen oproepen, dat het afschuwwekkende van de krijgstooneelen de jeugd tegen den oorlog moet innemen, dan kan men op dezelfde gronden de vertoonning van misdaden als afschrikwekkend verdedigen.

Er is meer. In de zoogenaamd humoristische films, waarbij onze jongens en meisjes zoo heerlijk lachen kunnen, dat men een Nurks moet wezen om niet mede te lachen, wordt blijkbaar door niemand kwaad gezien. Als Bébé, of Zigotan, of hoc die grappenmakers heeten mogen, een heel huis onder water zetten, met een auto eene heele markt onderste boven rennen, of dergelijke domme streken uithalen, dan kan toch kwalijk beweerd worden, dat hiervan opvoedende kracht uitgaat voor de jeugd.

Men versta ons wel: wij zien er heelemaal geen kwaad in en gelooven er maar heel weinig van, dat het zien van een film een nadeeligen invloed zou kunnen uitoefenen op een gezond kind met normaal verstand en normale zenuwen, in dien zin, dat het daardoor tot misdadig opzet zou worden aangezet. Zeker, dat zal wel eens voorkomen — maar het zal uitzondering zijn. En het zal vooral kunnen voorkomen bij kinderen bij wie de aanleg tot misdrijf het gevolg is of van erfelijke eigenschappen, of van den invloed van den maatschappelijken kring waarin zij leven — en niet opgevoed worden.

Wanneer men van zulk een geval leest, wanneer de dagbladen vermelden, dat een kind door het bezoeken van bioscopen inbrekers-aanvechtingen gekregen heeft, bijvoorbeeld, dan is men maar al te zeer geneigd om te generaliseeren en aan den bioscope-schouwburg geheel onverdiende verwijten te richten.

Precies zoo staat het met een bepaald soort van lectuur, die men gewend is als „prikkellectuur” aan te duiden.

De vraag rijst of de ban moet worden uitgesproken over zoogenaamde „mystery stories” of politie-verhalen, vooral die van een quasi-wetenschappelijk karakter, wijl zij wegwijzers zouden zijn voor jonge misdadigers.

Een zeer belangwekkend artikel is daarover in een New-Yorksches blad geschreven door den heer Arthur B. Reeve, een veelgelezen schrijver van detectieeverhalen in de Vereenigde Staten. Hij kan er zich op beroepen dat de beroemde Edison niets anders voor ontspanning leest dan dergelijke dingen.

Voor schrijvers als Reeve ligt het geheele veld van wetenschap open en zij bewegen zich dan ook in hun verhalen op dit terrein, daarbij geholpen door de criminologen, die de vinger-afdrukken, het portrait parlé, de dictatograaf, de detectafon, scheikunde en natuurkunde in dienst van den bekwamen politiemann hebben gesteld in hun strijd tegen misdaad en misdadigers.

„De uitvindingen van wetenschappelijke mannen, zegt de heer Reeve, zijn op zichzelf zoo romantisch en verrassend, dat zij alle fictie overschaduwden. Fictie van dezen aard is een bron van goed en het verbreiden van deze kennis kan geen schade berokkenen — tenzij de verbreiding van alle wetenschap in zichzelf schadelijk is.”

De ondervinding heeft den heer Reeve geleerd — en de beroemde Amerikaansche detective William J. Burn is het volkomen met hem eens — dat de misdadigers die zich van de vruchten der wetenschap, voornamelijk de scheikunde, bedienen, hun kennis niet hebben geput uit detective-novellen, maar uit wetenschappelijke werken, waarin men kon lezen hoe bijvoorbeeld thermiet en nitro-glycerine kan worden gemaakt.

Want de eigenaardigheid der novellisten, wanneer zij hun fictieve misdadigers aan het werk zetten om dergelijke gevaarlijke dingen te bereiden, is bijna altijd deze, dat zij hun fantasie rijkelijk vrij spel laten. Reeve bijvoorbeeld, om bij dezen schrijver te blijven, heeft eens een voorstelling gegeven van de wijze waarop nitro-glycerine gemaakt kan worden, die stellig geen enkelen misdadiger meer zal verlokken om het te probeeren, op gevaar af van vergiftigd te worden. Zoo iemand zal desnoods eerder trachten om een brandkast te openen met een haarspeld.

De heer Reeve is dan ook van oordeel dat de wetenschappelijk-getinte prikkellectuur, veeleer dan een macht ten kwade te zijn, dikwerf zedelijke doeleinden dient.

Men kan het hiermede eens zijn, zonder het nochtans ten volle te onderschrijven. Il y a fagot et fagot. Er is ongetwijfeld onder de zoogenaamde prikkellectuur zeer verderfelijke, maar er is ten slotte toch ook het element in, dat te vinden was in de oude tooneeldranken, waarin, aan het slot, de „verrajer” werd gepakt en de deugd beloond. Met het detective-verhaal is het evenzoo. De triomf van den Speurder is de triomf van de beleedigde maatschappij.

Daarom — men overdrijve niet en vervalle niet in de fout van de keurbioscope, die, om het vermeende kwaad te keeren, in een ander kwaad verviel.

EEN VEELBESPROKEN VROUW.

Zoo mag men Mevr. Pankhurst noemen, de leidster der zoogenaamde „strijdende” kiesrechtvrouwen in Engeland, die thans naar de Vereenigde Staten op weg is om voordrachten te houden. Deze vrouw, die niet geschroomd heeft om ter bereiking van het doel, dat zij voorstaat, de misdaad te prediken en wier prediking in dit opzicht tot allerlei gewelddaden heeft geleid, heeft zich door haar reis onttrokken aan de gevaar-genschap, die haar nog steeds bedreigt en waaraan zij door toepassing van de „hongerkuur” is ontkomen. Ongetwijfeld heeft haar heftig optreden en dat van haar naaste medestanders de zaak van het kiesrecht der vrouw in het Vereenigd Koninkrijk zeer ernstig benadeeld. En het getal harer aanhangsters is in den laatsten tijd vooral gedaald na het opnemen van een reeks van artikelen in haar lijfblad, de „Suffragette”, waarvan inhoud en strekking onzedelijk worden geacht. Haar voorbeeld toont vooral aan hoe men, ondanks een leeftijd waarop het verstand gerijpt moet wezen, een goede zaak bederven en schaden kan.

Hierbij het portret van Mrs. Pankhurst.

